

C H U O N G : 34

THUYẾT-PHỤC ĐƯỢC CÁC "Quan Nhà Buôn" ở Đảo St. Hubert để các Quan chịu cho làm một cuộc thí-nghiệm trong đó rất có thể một nửa số các Quan sẽ "về châu ông bà ông vải", để may ra có thể vĩnh-viễn trừ được tiết nọc bệnh dịch-hạch, là một việc không ai có thể làm được. Martin đã tranh-luận với Inchcape Jones, với Sondelius, nhưng chẳng ăn thua gì cả, chàng liền nghĩ cách vận-động chính-trị, y như chàng nghĩ cách làm một cuộc khảo-cứu.

Chàng đã trông thấy tận mắt những cảnh đau-khổ do bệnh dịch gây ra; tuy chàng vẫn cố sức kháng-cự lại, nhưng nhiều lúc chàng đã bị cảm-dở có ý định bỏ công cuộc thí-nghiệm đi, bỏ hy-vọng tương-lai có thể cứu chữa cho hàng triệu người đi, để cứu chữa cho mấy ngàn người ngay hiện tại. Inchcape Jones dưới bàn tay sắt bọc nhung của Sondelius bây giờ đã được rảnh-rang đôi chút và đã có thể lần-lần trở lại với lẽ-lối làm việc trong sạch hàng ngày xưa kia của ông. Một hôm ông lái xe đưa

Martin tới làng Carib, vì ở đây có nhiều sóc
nhiễm-dịch cho nên tương-đối bệnh hoành-hành
dữ hơn ở Blackwater.

Họ cho xe chạy nhanh ra khỏi Thủ-đô,
theo những con đường trắng xóa như trải vỏ
hén, làm cho mắt người đi đường đã bị nắng
chói-lòa lại thêm nhức-nhối; họ bỏ xe những
túp nhà tồi-tàn bụi-bậm vùng ngoại-ô Yantown,
đến một nơi có những cụm tre và cỏ xanh mát
với mĩa tròng chi-chít. Họ lao từ trên một
ngọn đồi xuống một con đường vòng, tới một
bờ biển có những ngọn sóng bạc đầu nổi lên
rất cao, đập ầm-ầm vào những hốc đá vôi. Không
ai có thể ngờ một nơi bãi biển vui như thế
lại bị những quan-ôn quý - sứ án - nấp trong
bóng tối gieo-rác bệnh dịch.

Chiếc xe chạy cắt ngang một ngọn gió
đông vi-vu như kể cho người ta nghe truyện
những cánh buồm tinh-khiết và những con người
coi thường hết thấy, anh dừng vượt biển ra
đi... Xe chạy vút xuống chỗ có những lớp bọt
biển bọc lấy mép bờ ở mé dưới Point Carib,
chỗ mà gió reo vui tươi quanh một cây gòi độc
nhất ở mũi đất nhô ra biển. Chiếc xe trườn
mình trong một thung-lũng nóng-bức, rồi tới
làng Carib, nơi len-lén xảy ra không biết bao
nhiều nỗi kinh-hoàng cho mọi người.

Ở Blackwater, bệnh dịch đã làm cho người
ta khiếp-dâm, ở Carib thì ôi thôi tất cả đều

bị tiêu-diệt. Họ chuột tìm được một nơi sinh trưởng béo-bở trên những con sóc nó xục - xạo khắp các vườn trong làng. Ở Blackwater ngay từ lúc đầu, người ta để bệnh-nhân ra ở nơi riêng biệt, nhưng ở Carib thì nhà nào cũng có người chết, xung quanh làng có cảnh-binh trang-bị lưới lê bao vây, trừ có bác-sĩ còn không một ai được ra vào cả.

Martin được dẫn đi xuống một con đường hôi-hám, nhà lợp lá gồi, vách phen tre trát phân bò, gà vịt heo để sống chung với người. Chàng nghe tiếng người kêu la trong con mê-sàng, đã cả chục lần chàng thấy những bộ mặt khủng-khiếp : mắt sâu-hoắm, đỏ như tiết, mắt hóc-hác, má hõm, miệng há-hóc - triệu-chứng của bệnh Hắc-Tử, một lần, chàng gặp một con bé rất kháu-khỉnh đang mê-mạn sắp chết, lưới nó đen và quanh người nó mùi hôi của xác chết đã bốc lên khăm-khăm...

Họ vội chạy trốn ra Point Carib để hứng chút gió mậu-dịch. Inchcape Jones hỏi chàng, "Trước những thảm cảnh như vậy, thực-tình ông có thể nói đến truyện thí-nghiệm nữa không?"

Chàng vừa lắc đầu, vừa cố nhớ lại hình-ảnh của Gottlieb và kế-hoạch của họ đã định là "chích thuốc phage cho một nửa số bệnh-nhân, còn một nửa số không chích gì cả".

Chàng chợt nhận thấy Gottlieb sống ần-dật, xa rời thực-tế nên đâm ra ngây-thơ, nên

không ý-thức thấy việc vận-động để được phép làm một cuộc thí-nghiệm giữa lúc mọi người đương bán-loạn lên vì bệnh dịch, không còn ra nghĩa-lý gì cả.

Chàng tới Nhà Hàng Băng-Thất, uống rượu với một viên tham-sự ở Derbyshire đến, viên tham-sự này sợ-hãi lắm. Chàng lại nhớ tới hình-ảnh Gottlieb lần nữa, đôi mắt xâu của ông năn-nỉ chàng và chàng đã thề với ông rằng sẽ không để cho tình thương mê-hoặc, cái tình thương nó rớt cuộc, sẽ làm cho hết thấy mọi tình thương đều thành nông-nói hão-huyền.

Thấy Inchcape Jones không hiểu sự quan-trọng của cuộc thí-nghiệm, chàng có ý định đến thăm Ngài Đại-Tổ Robert Fairland, Toàn-Quyền Đảo St. Hubert.

II

Tuy Phủ Toàn-Quyền chính - thức là nơi trú-sở trọng-yếu ở St. Hubert, nhưng nó chỉ là một biệt-thự lợp rơm, lớn hơn biệt-thự Penrich Lodge chàng đương ở một chút. Thấy thế chàng cảm thấy yên tâm hơn, chàng bước lên các bậc thềm rộng, lúc bảy giờ vào khoảng chín giờ tối, tựa hồ như chàng đến chơi thăm

một người láng giềng nào ở Wheatsylvania.

Một tên hầu da đen thổ-dân Đảo Jamaica ra chặn chàng lại, lễ-độ một cách kính người.

Chàng nói cho hắn biết chàng là Bác-sĩ Arrowsmith, trưởng phái-đoàn McGurk, chàng rất tiếc là đến vào giờ này, nhưng chàng cần phải gặp ngay Ngài Robert.

Tên hầu bộ-điệu rất ôn hòa nhưng làm cho người ta phải khó chịu hết sức, nói rằng Bác-sĩ nên đi tìm gặp ông Giám-Đốc Y-Tế thì hơn. Y đương nói thì bỗng từ trong hành-lăng ló ra một bộ mặt to lớn, đỏ gay, giọng oang-oang như sấm, "Jackson, mời ông ấy vào đây, Đứng hờn !"

Ngài Robert và Fairlamb Phu-nhân vừa dùng xong cơm tối ở ngoài hiên, trên chiếc bàn tròn còn bày cà-phê, rượu ngọt, và mấy ngọn nến cháy sáng. Toàn-quyền Phu-nhân người bé-nhỏ, nóng-nảy, không có gì đặc-biệt đáng kể, Ngài Toàn-quyền khá mập, rất hồng-hào, và rất can-đảm, chắc-chắn là thế, nhưng không phải là không lo-âu sợ-hãi, và đương lúc không một mụ thợ giặt nào dám ra khỏi nhà, thế mà chiếc áo sơ-mi của Ngài vẫn trắng bong.

Martin mặc bộ đồ vải mỏng mà chàng rất thích, với một chiếc sơ-mi cổ mềm nhàu-nát mà Leora đã định đem ra giặt.

Chàng giải-thích cho viên Toàn-quyền

hiếu việc chàng muốn làm - việc chàng phải làm - nếu thế-giới muốn sau này thoát hẳn cái tai-họa vô-lý là mắc dịch.

Ngài Robert ngồi nghe, vẻ ân-cần niềm-nở khiến chàng tưởng Ngài đã hiểu, nhưng cuối cùng Ngài rống lên :

- Này cậu ơi, nếu tôi đương chỉ-huy một sư-đoàn ngoài tiền-tuyến, trong một cuộc tấn-công kịch-liệt, một cuộc tấn-công tàn-khốc đương tiếp-diễn, mà có một anh thư-ký của Bộ Quốc-Phòng đến yêu-cầu tôi bỏ liều hết thầy để thí-nghiệm một cái gì nho-nhỏ quý-giá anh ta mới phát-minh ra được, cậu thử nghĩ xem tôi trả lời ra sao ? Bây giờ tôi không thể làm gì hơn được - mấy cái ông bác-sĩ kia đã cướp hết quyền-hành trong tay tôi rồi - nhưng có điều chắc-chắn là nếu tôi có thể làm được đến đâu tôi sẽ cố làm cho đến đó, để ngăn-cản các cậu Yankee chủ-trương giáo-nghiệm sinh-thể tới đây lợi-dụng bọn chúng tôi như những xác - ồ, xin lỗi Evelyn nhớ - những xác có máu để các cậu thí-nghiệm. Thôi xin chào Ngài !

III

Nhờ tài vận-dộng quý-quyết của Sonde-

lius, Martin được đem kế-hoạch của chàng ra thuyết-trình trước một Ủy-Ban Đặc-Biệt trong có Viên Toàn-quyền, Ủy-Ban Y-Tế tạm-thời ngưng chức-vụ, Inchcape Jones, nhiều nghị-sĩ có tâm-huyết và cả Sondelius nữa - ông tham-dự với tư-cách cá-nhân mà ông đã thấy ở khắp thế-giới người ta thường dùng để che đậy một chính-sách độc-đoán khéo-léo. Sondelius còn dẫn cả Oliver Marchand, ông bác-sĩ người da đen đến nữa, không phải vì lẽ Marchand là người thông-minh nhất trên Đảo (theo nhận xét riêng của Sondelius) mà vì ông đại-diện cho các công-nhân đồn-diễn trên Đảo.

Chính Sondelius cũng như Fairlamb hết sức phản-đối lối đem bệnh-nhân ra thí-nghiệm một cách vô-tình, không chút lòng thương người của Martin, tuy không quan-niệm được rõ-ràng, nhưng ông tin rằng tất cả các công-cuộc thí-nghiệm đều phải làm ở trong phòng thí-nghiệm mà không phương-hại đến công cuộc diệt-trừ bệnh truyền-nhiễm đang tiến-hành đẹp-đẽ, song ông không làm cách nào để cưỡng lại, bỏ không xem cái tấn-kịch bi-thảm mà Ủy-ban Đặc biệt kia đã gây-thơ sắp đem ra trình-diễn.

Ủy-Ban định một tuần-lễ sau sẽ bắt đầu họp trong khi đó, ngày nào cũng có hàng chục người chết. Trong lúc chờ đợi, Martin chế-tạo thêm thuốc phage và giúp Sondelius giết chuột. Còn Leora đêm đêm nghe hai người tranh-luận với nhau, thường tìm cách nói để cho hai

người phải nhận rằng việc cho nàng đi theo là đúng. Inchcape Jones mời Martin nhận chức vi-trùng-học-gia trong Chánh-Phủ, nhưng chàng sợ bị hướng-dẫn đi sai mục-dịch của chàng nên từ-chối.

Ủy-Ban Đặc-Biệt họp ở Nghị-Viện, người nào cũng cố lột bỏ cái bộ mặt hàng ngày của họ đi và làm ra cái vẻ như quan tòa đi xử án. Cùng đi với họ có đủ mặt các ông bác-sĩ trên đảo có thời-giờ rảnh-rang nhàn-rỗi.

Trong khi Leora ngồi nghe ở buồng bên, Martin thuyết-trình trước Ủy-Ban, chàng không khỏi nghĩ đến cái cảnh cậu bé Mart Arrowsmith xưa kia ở làng Elk Mills, không ngờ bây giờ lại được một Ủy-Ban gồm toàn các nhà cầm-quyền một hòn đảo miền nhiệt - đới họp, dưới quyền chủ-tọa của vị Nam - Tước gì đó trọng vọng. Max Gottlieb đứng cạnh chàng, và nhân-danh Gottlieb chàng trịnh trọng tìm cách giải thích cho họ hiểu rằng vì một cuộc khủng-hoảng gì đó, chẳng hạn như một cuộc chiến, cuộc bầu-cử hoặc lòng trung-thành với Chúa Cứu-Thế, nghĩa là tất cả những việc lúc bấy giờ có vẻ trọng-yếu, đã cản - trở công việc tìm kiếm Chân-lý một cách kiên gan bền trí của nhân-loại, khiến nhân-loại phải bỏ cả những công việc khả-dĩ đem lại quyền-uy danh lợi lớn cho mình.

Rồi chàng tìm cách giải-thích rằng có

lẽ chàng có thể cứu được một nửa dân số ở một khu nhất-định nào đó, nhưng để thí-nghiệm một lần cho biết chắc giá trị của thuốc phage ra sao, nên nửa số dân kia không được chích thuốc đó... tuy nhiên chàng đã khôn-khéo nói ngay rằng, dù sao đi chăng nữa, cái nửa số dân không được chích thuốc phage này vẫn được săn-sóc chu-đáo như hiện tại.

Phần nhiều người trong Ủy-Ban đã nghe đồn chàng có một thứ thuốc thánh chữa khỏi bệnh dịch nhưng vì một lý-do bí-mật hay có lẽ một lý-do xấu-xa nào đó, chàng không chịu đem ra chữa-trị cho mọi người, và họ không muốn chàng giữ mãi thái-độ như vậy. Người ta đã bàn cãi rất nhiều vấn-đề không ăn nhập gì với những điều chàng đã thuyết-trình, và kết-quả là tất cả mọi người - ngoại trừ có Stokes và Oliver Marchand - đều chống - đối chàng, Kellett thì giận "cái anh chàng người Mỹ ấy", Ngài Robert Fairlamb thì cương-quyết không tán-thành, còn Sondelius thì công-nhận rằng chàng tuy là một thanh-niên đương-hoàng đứng đắn, nhưng có óc cường-tín.

Trong một cuộc tranh-luận, có mục-su của Hội Thần-Thánh-Hóa Tình Huynh-Đệ là Ira Hinkley đã tỏ ra tức giận vô cùng.

Từ buổi sáng hôm chàng mới tới Black-water, Martin không gặp lại Ira lần nào.

Chàng chỉ biết há-hốc miệng ra nghe Ira

nói :

- Thưa Quý Vị, tôi biết hầu hết Quý Vị ở đây thuộc dòng Anh-Quốc Quốc-Giáo, nhưng tôi không nhân-danh là một mục-sư, mà lấy tư-cách là một bác-sĩ y-khoa, tôi yêu-cầu Quý Vị nghe tôi trình bày. Ồ, Đức Chúa đương chút con giận xuống Quý Vị... Nhưng mục-dịch của tôi chỉ muốn thưa với Quý Vị điều này : Tôi là bạn đồng học của Arrowsmith ở bên Mỹ. Tôi biết rõ anh ấy ! Anh ấy học-hành không ra gì, nên bị đuổi ra khỏi Trường Thuốc. Anh ấy là Khoa-học-gia ư ! Và ông Giám-Đốc của anh ấy, cái lão Gottlieb vì bất tài nên bị tống cổ ra khỏi Viện Đại-Học Winnemac ! Tôi biết rõ cả hai người ! Một bọn giới - trá và điên-khùng ! Họ khinh-thường, không coi sự công-bằng đạo-đức ra cái gì ! Trừ có chính miệng Arrowsmith nói ra, chứ có ai khác nói với Quý Vị rằng hắn là một khoa-học-gia có tài đâu !

Nét mặt Sondelius đương có vẻ hiếu-kỳ biến thành giận-dữ như điên. Ông đứng dậy nói lớn :

- Thưa ngài Robert, cái gã này điên ! Bác-sĩ Gottlieb là một trong số bảy khoa-học gia tài danh đương thời, và Bác-sĩ Arrowsmith là đại-diện của Ông ấy ! Tôi tuyên-bố là tôi tán-thành ý-kiến của Bác-sĩ Arrowsmith, hoàn-toàn tán-thành. Chắc Quý Vị coi công việc làm của tôi, đã nhận thấy rõ tôi hoàn-toàn không lệ-thuộc ông ấy và hoàn-toàn phục-vụ cho Quý Vị, nhưng tôi hiểu lập-trường của ông ấy và

tôi tự hạ mình theo ông ấy.

Ủy-Ban Đặc-Biệt đuổi khéo Ira Hinkley ra khỏi phòng họp, vì một cố ty-tiện nhất là ở St. Hubert, người da trắng không mấy thích thấy dân da đen xuất-thần nhập-hóa trong các nhà thờ của Hội Thần-Thánh-Hóa Tỉnh Huynh-Đệ - nhưng họ chỉ biểu-quyết rằng họ "sẽ lưu tâm cứu-xét vấn-đề" trong khi dân-chúng vẫn chết mỗi ngày hàng chục người, và ở Mãn-Châu, cũng như ở St. Hubert, người ta vẫn cầu-nguyện cho được bình-an tại qua nạn khỏi.

Ra đến ngoài, trong khi Ủy-Ban Đặc-Biệt uế-oải tàn-mát ra về, Leora rất bực-tức trong lòng, Sondelius bảo nàng và Martin, "Chà, cuộc tranh-đấu thực là đẹp".

Martin nói :

- Gustaf, bây giờ ông chịu cộng-tác với tôi rồi. Việc đầu tiên ông phải làm là đến tôi chích cho một phát phage.

- Không ! Tôi đã bảo anh là tôi chỉ chịu chích phage, khi nào anh chịu chích cho hết thấy mọi người ở đây. Tôi nhất định như vậy, mặc dầu trong buổi họp tôi làm trò để bịp cái Ủy-Ban Đặc-Biệt của anh.

Trong khi họ còn đương đứng trước của Nghị-Viện một chiếc xe hơi trông thì vẫn có đủ mọi thứ, nhưng thiếu tiện nghi và "mã-lục", lặc-lè chạy tới đậu trước mặt họ, trên xe bước xuống một người thân - hình óm-nhom

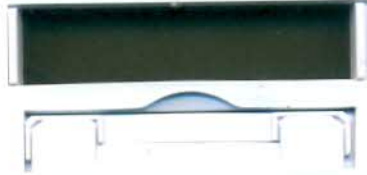
nhu Gottlieb và đáng-điều ăng-lê như Inchcape Jones.

- Thưa ông là Bác-sĩ Arrowsmith ? Tên tôi là Twyford, Cecil Twyford ở Giáo-khu St. Swithin. Tôi muốn đến dự buổi họp của Ủy-Ban Đặc-Biệt quá mà không sao đi được, vì người giám-thị của tôi nghỉ việc chiều nay rồi lăn ra chết về dịch-hạch. Stokes có nói cho tôi rõ về kế-hoạch của Bác-sĩ. Đúng lắm. Cứ để bệnh-dịch tồn-tại mãi thực là vô-lý. Ủy-Ban không chấp-nhận, có phải không ? Đáng tiếc. Có lẽ ở St. Swithin chúng mình có thể cộng-tác làm nên được việc gì đấy. Thôi, xin chào Bác-sĩ.

Suốt chiều hôm đó, Martin và Sondelius bàn chuyện với nhau không ngớt. Khi đi ngủ Martin thao-thức nhớ tới cái thú làm việc đều đặn suốt đêm và đi xúc-xạo mọi nơi tìm thuốc hút lúc trời tờ-mờ sáng. Chàng không ngủ được vì hình bóng Ira Hinkley luôn - luôn ám-ảnh chàng.

Bốn ngày sau, chàng nghe tin Ira đã chết.

Cho tới khi Ira bị hôn-mê ngắt đi, Ira vẫn săn-sóc và cầu phúc cho bệnh-nhân, đám tín-dồ da đen của chàng, trong một ngôi nhà thờ nhỏ mái lợp tôn nóng bức, mà chàng biến thành nhà thương dịch-hạch. Chàng lão-đảo đi từ lều này sang lều kia, dưới những đoạn Thánh

kinh chàng viết trên tường vôi trắng, rồi chàng thét lên một tiếng, và ngã gục xuống bên cạnh chiếc bàn gỗ thông chàng vẫn đứng giảng đạo một cách hứng thú.

IV

Martin gặp một dịp may. Ở làng Carib, cứ ba người lại có một người mắc dịch mà chỉ có một bác-sĩ săn-sóc tất cả, chàng liền đem thuốc phage chích cho suốt làng, chàng chích luôn tay không nghỉ, mệt quá sức, mà ý nghĩ một con bọ nhỏ nhanh-nhẹn ở người một bệnh-nhân nào cũng có thể truyền bệnh sang chàng được, đâu có làm cho thầnkinh chàng bớt căng thẳng !

Lòng lo-sợ đến chán - nản ấy bỗng tiêu-tan hết, khi chàng nhận thấy trên biểu-đồ mà chàng ghi-chép rất cẩn-thận, bệnh dịch đã thuyên-giảm đi ở Carib, riêng ở Carib mà thôi, còn ở các nơi khác vẫn không thay đổi.

Chàng về nhà hôn-hở bảo Leora, "Anh sẽ cho họ coi ! Bấy giờ chắc họ sẽ chịu điều-kiện thí-nghiệm của anh, và khi hết nạn dịch, mình về nước ngay. Lại được cái thú rét lạnh, sướng ghê ! Chả biết Holabird và Sholtheis

bây giờ có còn thân-thiện nữa không ? Được thấy lại gian nhà bé nhỏ cũ có thích không em ?"

Leora nói; "Thích là cái chắc! Chỉ tiếc là trước khi đi không bảo người ta sơn trắng cho cái bếp... Em nghĩ nên đem cái ghế xanh ấy vào phòng ngủ".

Tuy bệnh dịch đã bớt ở Carib, nhưng Sordelius vẫn lo-ngại vì làng này vẫn là nơi giống sóc mang bệnh truyền-nhiễm sinh-sôi nảy-nở nhiều nhất và nguy-hại nhất đảo. Ông có quyết-định ngay. Rồi một tối, ông đem lợi hại ra giải-thích cho Inchcape Jones và Martin nghe, làm hai người hết do-dự, ông nói :
- Phương-pháp duy nhất để tẩy-uế làng ấy là đốt nó đi - đốt hết không trừ một cái gì. Sáng sớm ra làm ngay, không ai ngăn-cản kịp.

Được Martin làm phụ-tá, ông tập-hợp đội-quân giết chuột lại - toàn là quân du-côn hung-ác, chân đi ủng cao, cổ tay áo buộc chặt lại, mặt xoa nhọ như quân trộm cướp. Họ vào các cửa hiệu ăn cấp lương-thực, vào kho quân-đội lấy chăn mền, lều vải, bếp lò, chất tất cả lên xe ca-mi-ông chở đi. Đoàn xe rầm-rộ kéo xuống Carib, họ ngồi trên mui, hát vang lên những bài thánh-ca sùng-kính.

Họ tấn-công vào làng, đuổi những người khỏe mạnh ra, đặt những ồm lên cẳng khiêng,

lửa tắt cả vào những chiếc lều dựng trên một cánh đồng ở thung-lũng, rồi đợi đến nửa đêm mới lửa đốt làng.

Đội quân cầm những bó đuốc quái-dị châm lửa đốt các túp lều cháy rực lên. Mái lá bốc khói lên dày đặc; qua những đám khói trắng cuồn-cuộn xen lẫn những làn khói đen xịt, bắt thàn lại có ngọn lửa bùng lên kinh-khủng. Bóng những cây gồi nổi bật trên nền ánh - sáng chói-lọi. Các túp lều trông có vẻ vững-chắc, trong một thoáng biến thành những giàn tre mỏng, những hàng liếp đen mỏng, và rơm-ra rơi xuống, tàn lửa tung-tóe ra. Ngọn lửa soi sáng khắp thung-lũng, làm chim-chóc hoảng-sợ bay vụt đi, kêu choe-chóe và những ngọn sóng bạc đầu ở Point Carib biến ra thành màu đỏ như máu.

Thêm bốn thổ-dân có đủ sức khỏe và đủ lý-trí trợ-lực, đội-quân Sondelius làm thành một vòng vây quanh ngôi làng đang cháy, vừa vắng tục bậy-bạ vừa lấy gậy đập những con chuột và sóc muốn chạy trốn khắp nơi. Giữa ngọn lửa chập-chờn tàn-phá, Sondelius trông như một hung-thần, tay gậy tay súng, vừa đập những con chuột chạy cuống-cuồng, hay bắn những con dã chạy thoát được ra xa, vừa luôn miệng hát bài : "Anh chàng Thủy thủ Bill" tục-tĩu. Nhưng khi trời vừa sáng, người ta đã thấy ông ở trong cái làng mới cất toàn bằng lều vải sáng-sủa, săn-sóc người bệnh, chỉ

dẫn cho các bà mẹ cách sử-dụng bếp lò dùng trong lều trại, và có hảo ý bàn với mọi người cách đánh thuốc những con sóc đương chui-rúc trong hang.

Sondelius trở về Blackwater, còn Martin thì ở lại trong làng thêm hai ngày để chích phage cho dân-chúng, ghi chép các điều nhận-xét, chỉ bảo cho những nữ-điều-dưỡng tài-tử cách làm việc. Chàng trở về Blackwater vào một buổi trưa, và tìm đến văn-phòng của ông Giám-Đốc Y-Tế, hay là nơi mà trước kia là văn-phòng của ông Giám-Đốc Y-Tế, cho tới khi Sondelius ở đâu tới chiếm mất.

Sondelius đã ở đó, ngồi ở bàn của Inch-cape Jones, nhưng lần đầu tiên chàng thấy ông không có vẻ bận-rộn. Ông ngồi thụt trong ghế, mắt đỏ như tiết.

- Chà ! Lũ chuột ở Carib bị mình chơi một vố hôm nọ thú quá nhỉ? Thế nào, cái làng lều vải tân lập của mình ra sao ?

Ông có vẻ vui, nhưng giọng nói yếu-ớt, khi đứng dậy, người ông lão-đào không vững.

- Sao thế ? Sao thế ?

- Tôi chắc... Tôi bị rồi. Chắc một con bọ chuột nào đó tóm được tôi rồi. (Giọng ông run-run nhưng rất hứng-thú). Tôi đương định tự đi kiểm-dịch, ở riêng biệt hẳn một nơi. Tôi bị sốt nặng và sung hạch. Sức khỏe của tôi... Hừ ! Tôi đã gần sáu mươi, nhưng còn

xách được những quả tạ mà chẳng một anh thủy thủ nào dờ được tới... Và tôi có thể đấu năm hiệp quyền Anh! Trời ơi! Martin. Tôi yếu sức quá rồi ! Nhưng không sợ ! Không !

Song nếu Martin không giơ tay ra đỡ thì ông đã ngã quy xuống rồi.

Ông không chịu về Penrith Lodge để Leora săn-sóc. Ông bảo, "Từ trước tới nay biết bao nhiêu người bị tôi cô-lập-hóa... bây giờ đến lượt tôi bị là phải rồi".

Martin và Inchcape Jones kiếm cho ông được một cái nhà nhỏ nhưng sạch-sẽ - cả gia đình chủ nhà đã chết ở đây, không sót một người nào, nhưng nhà đã được tẩy-úe. Họ muốn được một nữ-diều-dưỡng và chích phage cho ông. Martin cũng săn-sóc ông, để nhớ lại trước kia đã có lần chàng làm bác sĩ biết cách dùng túi nước đá và biết an-ủi bệnh - nhân. Chỉ thiếu có một thứ là mùng, và Sondelius cũng chỉ than phiền có mỗi một điều đó.

Martin cúi sát xuống người ông, chàng thất-vọng đến chết đi được, thấy da ông nóng như lửa, mặt ông, lưỡi ông sung vù lên, và giọng ông yếu đi, ông thều-thào nói :

- Gottlieb nói về những truyện dành-hanh của Tạo-Hóa thế mà đúng. Chà ! Kỳ-công của Tạo-Hóa là miền nhiệt-đới. Tạo-Hóa đã sinh ra nào hoa lá, nào núi biển thật là đẹp ! Trái cây mọc ra tốt đến nỗi người ta khỏi cần làm

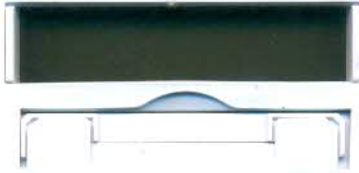
việc - rồi ông ấy giễu-cợt, ông ấy thêm vào nào hòa-diêm-sơn, nào người ốm già yếu, nào dịch-hạch, nào sốt rét rừng. Nhưng cái trò thâm-hiếm nhất của ông ấy chơi hại người ta là sinh ra giống bọ.

Đôi môi sưng vù của ông nhếch ra, từ nơi cổ họng viêm-nhiệt thoát ra một tiếng khàn-khàn yếu-đuối, Martin biết ông muốn cười.

Rồi ông mê-man đi, và sau những cơn giật gân hết sức đau-dớn, nước mắt rung-rung biết mình kiệt-lực, ông lăm-bắm nói :

- Tôi muốn cho anh xem một người bất-khả-tri-luận có thể chết ra làm sao ! Tôi không sợ chết, nhưng ao-vóc được coi lại một lần nữa thành-phố Stockholm, Đệ-Ngũ Đại-lộ vào hôm mới bắt đầu có mưa tuyết, và Tuần-lễ Thánh ở Sevilla. Và một ly rượu ngon cuối cùng ! Tôi rất hiền-hòa, Slim ạ. Đời làm khó một vài người, nhưng đời là canh bạc vui. Và... tôi là một bất-khả-tri-luận-gia sùng-tín. Ồ, Martin hãy chích phage cho mọi người nhớ ! Hãy cứu chữa cho hết thấy mọi người nhớ !... Trời ! Tôi không ngờ bệnh-lại có thể làm tôi đau-dớn thế này !

Tim ông đã ngưng đập. Ông nằm yên không động đậy trên chiếc giường thấp...

V

Tuy rất yêu-quý Gustaf Sendelius và rất đau-buồn về cái chết của ông, nhưng Martin vẫn tự kiêu, vẫn cất cao đầu lên chống lại Inchcape Jones, vẫn không chịu chích thuốc phage cho tất cả mọi người, vẫn cương-quyết làm cho bằng được cái công việc người ta phải chằng sang đây để làm.

Chàng tự phụ nói, "Mình không phải là một người giàu cảm tình, mình là một khoa-học-gia !"

Bây giờ dân-chúng gặp chàng ở ngoài đường đều tỏ vẻ tức giận, trẻ con thì rée tên chàng lên và lấy đá ném chàng.

Họ nghe đồn chàng có thuốc cứu chữa được cho họ, mà cứ khư-khư giữ lấy không đem ra dùng. Họ họp nhau thành những Ủy-Ban đến yêu cầu chàng chữa cho con họ, và chàng bị xúc-dộng đến nỗi phải luôn-luôn nghĩ tới Gottlieb để giữ cho vững tinh-thần.

Nỗi lo-sợ của dân-chúng càng ngày càng tăng gia. Nhiều người từ trước vẫn giữ thái-

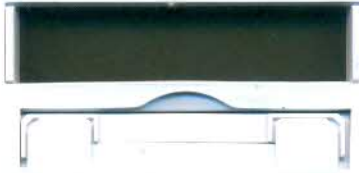

độ lãnh-đạm, bây giờ thần-kinh cũng bị căng-thẳng không chịu đựng được cái khổ nửa đêm thức giấc, thấy ánh lửa đóng củi đốt tại Công-Trường Admiral Knob chập-chờn ở cửa sổ nhà họ, nhất là cái cảnh hỏa-táng khẩn-cấp Gustaf Sondelius, người ta lấy xẻng xúc xác với bộ tóc hoa râm rối bù của ông vứt vào đống lửa, cùng với xác một thằng ăn mày Ấn-Độ và một thằng bé da đen què-quặt.

Ngài Robert Fairlamb là một tay anh-hùng khờ-khạo, ông săn-sóc bệnh-nhân mà hóa ra lại làm cho bệnh người ta nặng thêm. Stokes thì tro như đá vũng như đồng - chàng ngủ mỗi đêm được có ba tiếng đồng-hồ, thế mà không bao giờ ngủ dậy chàng bỏ tập thể-thao mỗi sáng mười lăm phút, còn Leora thì bận công-việc ở biệt-thự Penrith Lodge, giúp chồng chế thuốc phage.

Chỉ có ông Giám-Đốc Y-Tế là điên cái đầu. Từ khi hết nương-tựa vào Sondelius mà ông khinh-khi, ông lại rơi trở lại trạng-thái do-dự, vô kế-hoạch, ông la hét mà ông cứ tưởng mình nói khẽ, điều thuốc cầm trong bàn tay gầy-gò của ông cứ rung lên, đến nỗi khói thuốc bốc lên cũng thành những vòng tròn rung động.

Một đêm đi tuần-tra, ông gặp một chiếc thuyền buồm nhỏ trên có hơn chục người "Chân Đỏ" định trốn đi Barbados, ông liền nhảy ngay

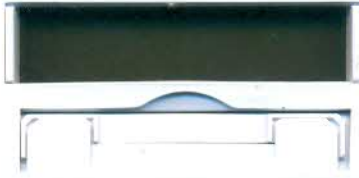

xuống thuyền cho tiền hối-lộ họ, để họ cho ông cùng đi.

Khi thuyền ra khỏi hải-cảng Blackwater, ông dang tay về hướng các chi em ông ở Surrey và tưởng-tượng đến lúc được hưởng cảnh thanh-bình trên những ngọn đồi ở quê nhà; nhưng khi không trông thấy mấy ngọn đèn leo-lét như sọ-hải ở trên Đảo nữa, ông nhận thấy mình là một thằng hèn, ông tỉnh con điên-dại, ngẩng cao cái đầu óm-nhom lên.

Ông đòi quay thuyền trở lại, nhưng mọi người không chịu, họ la-ó om-sòm và nhốt ông vào trong khoang. Mọi người bình-tĩnh trở lại, và hai hôm sau thuyền tới Barbados, thế là thiên-hạ ai ai cũng biết truyện ông đào-ngũ.

Ông ngẩn-ngơ như người mất hồn, lê bước từ dưới thuyền lên một khách-sạn ở ngay bờ biển Barbados, ông đứng yên một lúc lâu trong một gian phòng bán-thủy nòng-nặc mùi hôi thùng nước tiểu. Ông nghĩ chẳng còn bao giờ ông được gặp lại các chi em ông và những ngọn đồi mát lạnh nữa. Ông rút khẩu súng ông vẫn mang theo để dọa các bệnh-nhân nhất gan bỏ nhà thương đi trốn phải quay trở lại. Ông rút khẩu súng mà ông vẫn mang ở Arras hồi Thế-Giới Đại-Chiến ra tự sát.

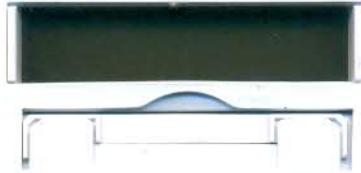
VI

Nhờ đó mà Martin mới có dịp thực-hiện công-tác thí-nghiệm của chàng. Stokes được cử làm Giám-Đốc Y-Tế thay Inchcape Jones, chàng bổ-nhiệm Martin một cách bất-hợp-pháp cho Martin làm ủy-viên y-tế với toàn-quyền hành động tại Giáo-Khu St. Swithin. Đã thế Martin lại được Cecil Twyford cộng tác nên công-cuộc thí-nghiệm của chàng có hy-vọng hoàn-thành được.

Chàng được mời đến ở nhà Twyford. Chàng chỉ lo có mỗi một điều là không săn-sóc được Leora. Chàng không biết ở St. Swithin rồi ra sao, còn ở Penrith Lodge thì an-toàn nhất Đáo. Khi Leora nhấn mạnh về việc trong lúc thí-nghiệm, rất có thể "cái vật giá lạnh" đã làm tắt nụ cười của Sondelius kia có thể tìm tới chàng, và chàng có thể cần tới nàng; để an-ủi nàng, chàng đành phải hứa nếu ở St. Swithin có chỗ cho nàng ở, chàng sẽ cho người về đón nàng.

Cố-nhiên là chàng nói dối.

Chàng tự nhủ thầm, "Sondelius chết đi

mình đã đủ khổ rồi. Mình phải tránh cho nàng khỏi nguy hiểm".

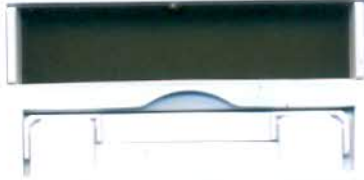
Chàng ra đi, để nàng ở lại cho hai người hầu gái và người đầu bếp săn-sóc, và Bác-sĩ Oliver Marchand thỉnh-thoảng rảnh thì đến thăm nom nàng.

VII

Ở St. Swithin, những ngọn đồi nhọn ở phía Nam St. Hubert với những cây cao - cao, những bụi tre xanh thỉnh-thoảng xen vào những ruộng rộng rộng mênh-mông bát-ngát. Cecil Twyford, một người gầy-gò cộc-cần, cai-quản hết các đất-đai và quy-định hết các luật-pháp ở đây.

Nhà ông ở biệt-thự Frangipani Court, là một nơi ẩn-cư mát-mẻ giữa cánh đồng nóng như thiêu như đốt. Nhà đã cũ và thấp, tường xây chân bằng đá, trên bằng gạch trát hồ, phòng lát ván, trong bày các đồ sứ Tàu, tranh ảnh, và những thanh kiếm của dòng họ Twyford cổ đã ba trăm năm, và giữa hai trái nhà ở hai bên là một cái vườn có tường bao xung quanh với hàng rào râm-but hoa rục-rỡ.

Twyford dẫn Martin qua một hành-lang thấp, mát lạnh, giới-thiệu chàng với năm

người con trai to lớn và mẹ ông, từ khi vợ ông chết, nghĩa là từ mười năm nay, mẹ ông quán-xuyến hết mọi việc trong nhà.

Twyford nói : "Bác-sĩ dùng trà ? Người khách Hoa-Kỳ của tôi cũng sắp xuống bây giờ".

Ông cho là không cần phải nói rõ ra, nhưng ông đã quyết-định rằng từ bao thế-hệ nay, dòng họ Twyford nhà ông vẫn dùng trà ở đây, vào giờ này, vậy không có chuyện lo sợ nào có thể cản trở cố lệ dùng trà của ông.

Khi Martin vào trong vườn, trông thấy bộ đồ trà cổ bằng bạc bày trên chiếc bàn mây, và nghe thấy những giọng nói nhẹ-nhàng khe-khe, chàng tưởng chừng như bệnh dịch đã hết và chàng đương ở giữa nước Anh, cách bốn ngàn dặm về phía Tây Nam núi Lizzard.

Mọi người đều ngồi vào chỗ, tuy vui nhưng không được thoải-mái cho lắm, đương lúc đó người khách Hoa-Kỳ ở trên lầu đi xuống. Từ ngoài cửa, người ấy đã chú ý nhìn Martin một cách kỳ-quái, Martin cũng nhìn người ấy kỳ-quái chẳng kém.

Chàng thấy người đàn bà chẳng khác gì em gái chàng. Có lẽ nằng độ ba mươi, mà chàng thì băm bảy, nhưng cứ coi cái dáng người mảnh khảnh, cái nước da xanh-xanh, đôi lông mày đen, và bộ tóc nâu xăm của nằng, thì nằng chẳng khác gì người em sinh đôi với chàng,

nàng là biến-thân thần-diệu của chàng.

Chàng xuýt buột miệng la lên, "Ừa, cô là em ruột tôi!" và nàng thì khẽ hé môi, tuy hai người không ai nói với ai câu nào, chỉ cúi đầu chào nhau khi chủ-nhân giới - thiệu. Khi nàng ngồi xuống, chàng cảm thấy chưa bao giờ chàng để ý tới truyện có một người đàn bà ngồi trước mặt chàng như bây giờ.

Mãi gần đến chiều, chàng mới biết nàng là Joyce Lanyon, vợ góa của Roger Lanyon ở Nữu-Uớc. Nàng tới St. Hubert thăm đồn-diền của nàng và bị kẹt lại ở đây vì lệnh kiểm-dịch. Trước chàng đã phong-thanh nghe nói chồng nàng là một thanh-niên giàu có dòng-dõi thế-gia, chàng nhớ hình như đã được coi trong tờ Vanity Fair một tấm ảnh gia - đình này chụp ở Palm Beach.

Nàng chỉ nói chuyện về thời-tiết, về hoa cỏ, nhưng phong-thái nàng có cái gì vui-vui khiến người xung quanh, ngay cả đến Cecil Twyford bản-tính nghiêm-khắc cũng thấy vui lây. Trong lúc nàng đương ôn-tồn mắng đứa con trai to lớn nhất của Twyford, Martin quay sang bảo nàng :

- Cô đích thị là em gái tôi !
- Thì hiển-nhiên rồi. Này, anh là khoa-học-gia... nhưng có phải là khoa-học-gia giỏi không ?
- Cũng kha-khá.

- Tôi đã gặp bà McGurk của anh. Cả cái ông Bác-sĩ Rippleton Holabird nữa. Gặp ở Hessian Hook. Anh có biết nơi đó không ?

- Không. Tôi... Ồ, tôi có nghe nói tới nơi đó.

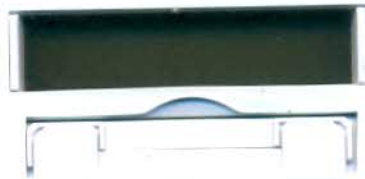
- Anh biết không : Nó là cái chỗ Brooklyn ngày xưa được chỉnh-trang lại, các văn-sĩ, kinh-tế-gia và những người đại-loại như vậy, một vài người có tiếng là lỗi-lạc như những người sang-trọng nhất. Anh biết không: nó là chỗ mà họ mặc dạ-phục để ăn cơm chiều, nhưng người nào cũng đã nghe truyện về James Joyce hết. Bác-sĩ Holabird là một người tao-nhã kinh-khủng, anh có thấy thế không ?

- Dạ...

- Kìa anh nói đi. Thực tình tôi muốn biết mà. Cecil có nói cho tôi biết ý anh định làm một cuộc thí-nghiệm. Tôi có thể giúp anh một tay được không... chẳng hạn như săn-sóc bệnh-nhân, làm bếp, hay một việc gì đấy... hay có tôi chỉ tổ làm cho anh vương chân vương tay thêm ?

- Hiện tại tôi chưa có thể quyết-định được. Nếu có thể dùng được cô vào công việc gì, tôi chẳng ngần-ngại mà không dùng đâu!"

- Ồ, đừng có giữ ý giữ tứ nghiêm-chỉnh như Cecil ở đây, và Bác-sĩ Stokes ! Hai ông ấy chả biết nói đùa là cái gì. Anh có thích cái ông Stokes ấy không ? Cecil quý ông ấy lắm. Tôi thì tôi cho rằng ông ấy bị những đức-tính tốt nó làm hư-hỏng đi, người gì mà

khô-khạn, gày-gò, và chẳng "ngon lành" chút nào cả. Anh xem liệu ông ấy có thể vui - về lên được không ?

Martin bỏ lờ hết dịp để hiểu biết nàng hơn, chàng lớn tiếng nói :

- Cô để tôi nói cho mà nghe. Cô bảo cô thấy Holabird tao-nhã. Tôi nghe nói mà ngán quá, sao cô lại có thể ưa-thích cái khoa-học trống-rỗng vô giá-trị của hắn, mà không mền phục cái tài của Stokes. May nhờ Trời mà Stokes lại nghiêm-nghị, có thể thô-lỗ là đằng khác. Chứ không ư ? Ông ấy tranh-đấu chống lại cái bọn chỉ ham-chuộng những cái đẹp giả dối. Không một khoa-học-gia nào có thể làm tròn công việc khó-nhọc buồn-tẻ của mình mà không trở thành thô-lỗ. Và tôi xin nói để cô biết Stokes bầm-sinh là một nhà khảo-cứu. Tôi chỉ ao-ước được ông ấy về cùng làm việc ở McGurk. Thô-lỗ ? Tôi mong cô có dịp thấy ông ấy đối xử thô-lỗ với tôi !

Trong khi Martin cầu-kính tìm cách giải thích quan-niệm của chàng về vấn-đề dã-mạn, khổ-hạnh, và tỏ ý khinh - bỉ những bọn ngây thơ trong giới khoa-học, thì Twyford có vẻ hoài-nghi, bà mẹ của Twyford có vẻ khó-chịu nhưng không để lộ ra mặt, còn năm người con trai "bị thịt" của ông ta thì chỉ có một vẻ gì cả. Nhưng đôi mắt đẹp của Joyce Lanyon rất dịu hiền, và khi nói, nàng đã đỡ có những kiểu-cách của một người đàn - bà cao-quý có

quan-niệm bốn bề là nhà sau một bữa dạ tiệc linh-dinh :

- Vâng. Tôi thấy có lẽ đó cũng là sự khác biệt giữa tôi, đóng vai một điền-chủ, với Cecil đây.

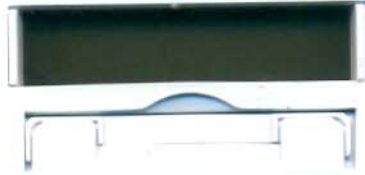
Sau bữa cơm chiều, chàng đi tản bộ với nàng ở ngoài vườn và tìm cách tự-vệ mà thực ra chàng cũng không biết chắc là để chống lại cái gì, cho tới khi nàng nói :

- Anh bạn ơi, sao anh lại cứ phân-trần mãi về truyện anh chẳng bao giờ phân-trần cả ! Nếu quả thực anh là người anh song-sinh của tôi, thì lúc nào anh muốn tôi cắt xa anh, xin anh cứ nói thẳng ra, đừng nè-hà gì hết. Tôi không quan-tâm đâu. Đó là điều hân-hạnh cho tôi. Bây giờ nói đến cái ông Gottlieb của anh, hình như anh bị ông ấy ám-ảnh ghê-gớm lắm, có phải không ?

- Ám-ảnh ! Chỉ nói vậy ! Ông ấy...

Một giờ sau, hai người từ-biệt nhau.

Ở đời, nếu có điều gì Martin mong mỏi nhất, chắc chắn phải là điều không còn bao giờ bị vương-vấn vào truyện tình vớ-vẩn trẻ-con, để rồi lúc nào cũng phải lo-lắng, áy-náy, không yên như đã xảy ra giữa chàng với Orchid, con gái Pickerbaugh nữa; nhưng khi về phòng ngủ, nằm trên một chiếc giường gỗ chạm-trổ, bốn góc có bốn cây cột màn, nghĩ tới có Joyce Lanyon ở gần đâu đây, lòng chàng

không khỏi xao-xuyến.

Chàng bàng-hoàng ngồi nhòm dậy. Chẳng lẽ chàng lại mê người thiếu-phụ duyên-dáng quyền rũ, nhưng hoàn-toàn vô-dụng ấy? (Đôi vai nàng sao mà đẹp thế, nổi bật lên trắng nõn trên nền áo dạ-phục sa-tinh đen! Nước da tươi mịn như có sức phóng-quang, làm cho nước da của hầu hết những người đàn bà khác, kể cả Leora, đều có vẻ dày và thô. Dưới lớp da hiện ra một ánh-hồng, tựa hồ như từ một ánh - sáng bên trong tỏa ra).

Thực-tình chàng có muốn Leora đến ở đây chung với Joyce Lanyon trong một nhà không? (Ôi, Leora yêu-dấu, nguồn sống của đời chàng! Phải chăng giờ này ở biệt-thự Penrith Lodge xa-xôi kia nàng đang nhớ chàng và khắc-khoải không ngủ được về chàng?)

Đương lúc nạn dịch hoành-hành như thế này, chàng biết nói cách nào để cho cái gia-đình Twyford nệ cổ này mời nàng đến ở đây? (Nhưng chàng có thực tình muốn như thế không? Trưa nay chàng đã nhận thấy tục-lệ của gia-đình này tuy rất tốt nhưng quá cứng-rắn, song chàng là người ngoài thì có thể không theo tục-lệ đó được không?).

Chàng bỗng tụt xuống giường, quỳ gối, cầu xin Leora.